

GÖTEBORGS UNIVERSITET
STENEBY KONSTHANTVERK OCH DESIGN

I is another

Michelle Urvall Nyrén

Examensarbete 15 högskolepoäng för konstnärlig kandidatexamen i konsthantverk.

Degree work 15 higher education credits towards Bachelor of Fine Arts in Arts and Crafts

VT 2010

Konstnärligt kandidatprogram i Textil – Kläder - Formgivning,
180 högskolepoäng

BA Programme in Textile - Garment - Design, 180 higher education credits

Examinator: Pasi Välimaa

Opponent: Elisabet Yanagisawa

Opponent: Petter Hellsing

Handledare: Martin Bergström

Innehållsförteckning

Inledning	sid. 4
Bakgrund	sid. 5
Problemformulering	sid. 7
Tillvägagångssätt	sid. 7
Genomförande	sid. 8
-Research och inspiration	sid. 8
-Produktion	sid.11
Resultat	sid.16
Reflektion	sid. 16
Källor och Litteratur	sid. 18
Tack till	sid. 19

Inledning

För mig är kläder det ultimata sättet att uttrycka och kommunicera en historia. I mina tidigare projekt har jag konsekvent arbetat med att skapa karaktärer, vars historier jag har velat berätta genom kläder.

Jag är intresserad av hur kläder används för att på olika sätt markera och understryka en persons identitet, grupptillhörighet och sociala ställning. Det fascinerar mig mycket att iaktta människors rollspel, vad man dels manifesterar men också döljer. Jag har i mitt arbete funderat över de masker och skal vi tar på oss, de roller vi själva tar, men också de vi ofrivilligt får och ibland har svårt att leva upp till.

Min titel, *I is another*¹, är ett citat av Arthur Rimbaud. Det är senare känt som något Bob Dylan sa, och syftar just till jaget som någon utanför en själv, någon man inte helt förlikar sig med.

---

¹ "Je est un autre" brev till Paul Demeny 15 maj 1871, Rimbaud, Arthur, Samlade verk, Malmö Alastor Press, 2003.

Bakgrund

När jag var arton år flyttade jag till Paris. Staden i sig var inte ny, jag hade spenderat lov hos släktingar på min fars sida där sedan jag var liten. Det nya var att stå där helt själv. Det var första gången jag träffade några killar från en liten subkultur, en grupp parisiska rockkillar. De såg ut som moderna versioner av min pappas bleka fotografier från sent sextio- och sjuttioal. I likhet med många andra grupper hade de en mycket stark identitet i kläder, musik, filmer, böcker och politiska åsikter. Jag blev fascinerad och nyfiken men såg samtidigt på dem med ett sorts förakt. De var så genomregisserade att de med sina roller och sin yta i mina ögon tillslut nästan framstod som fiktiva.

Under hösten 2009 när jag bodde i Paris igen kom jag till en punkt när de enda jag ville göra var att spräcka hål på alla social spel, dra bort alla masker och hitta något som var äkta. Jag retade mig på mystiken runt dem, som de själva hittat på och jag retade mig på att jag själv hade gått på det. Jag blev frustrerad över att killarna i den här gruppen ofta spelade på en dryg och hård yta i grupp, men visade en mjuk och sårbar person när jag träffade dem en och en. Jag funderade mycket över sårbarhet, vad man visar och inte visar, vad man döljer och vad man manifesterar. Vad det är som gör att en människa gör intryck, att en del fastnar och andra inte.

Jag har aldrig upplevt att jag är en del i den här gruppen. De gånger jag blivit indragen i en diskussion, tillfrågad eller tilltalad har det alltid varit utifrån att jag inte är en del i gruppen och inte har samma utgångsläge. Jag har läst samma böcker, lyssnat på samma musik och sett samma filmer. Jag har varit intressant att ha bredvid, men aldrig upplevt att jag har fått någon ömsesidig respekt.

Det tål att tilläggas att jag ändå hade och har väldigt mycket respekt för de här människorna. Jag ser många av dem som goda vänner vars kvalitéer jag värdesätter mycket högt. Ingången i mitt examensarbete har varit att en strävan att visa de kvalitéerna.

1, 2, 3. Bilder på min pappa och hans bror runt 1970
4. Bilder på vänner i Paris, sommaren 2009.

Syfte

Jag vill i mitt arbete undersöka en karaktär i den subkulturella gruppen. Genom att göra olika förändringar i hans garderob vill jag visa fler dimensioner av hans personlighet.

Mål

Mitt mål är att i en kollektion herrkläder kunna berätta om en karaktär. Jag vill göra en förändring i hans redan befintliga garderob som ger en mer nyanserad bild av hans personlighet. Jag vill göra en kollektion unika plagg som ska kunna presenteras i ett modesammanhang, men som också kommunicerar en historia och kan stå för sig själv.

Problemformuleringar

Hur kan jag ge en mer nyanserad bild av en karaktär genom en förändring i hans kläder?

Hur kan jag uttrycka karaktären i kläder?

Vad händer med en karaktär när jag gör en förändring i hans kläder?

Tillvägagångssätt

Genom skiss i olika material vill jag hitta silhuetter, riktningar och strukturer. Jag vill prova olika skärningar, detaljer och tekniker för att uttrycka karaktären. Jag vill experimentera med att byta ut material, ta bort och lägga till detaljer och prova olika färger och mönster.

Min arbetsprocess är oftast mycket metodisk då jag skapar karaktärer som jag arbetar mot. Jag skapar problem för mig själv för att kunna lösa dem. Problemet, karaktären eller historien är det som jag baserar mina val av siluetter, material, färger och tekniker på. Om jag tappar fotfästet kan jag alltid gå tillbaka till min karaktär och få nya idéer utifrån honom.

Genomförande

Jag redogör i det här kapitlet hur min process har sett ut från idé till resultat. Jag har valt att dela in det i två avsnitt.

- Research och inspiration
- Produktion

Research och inspiration

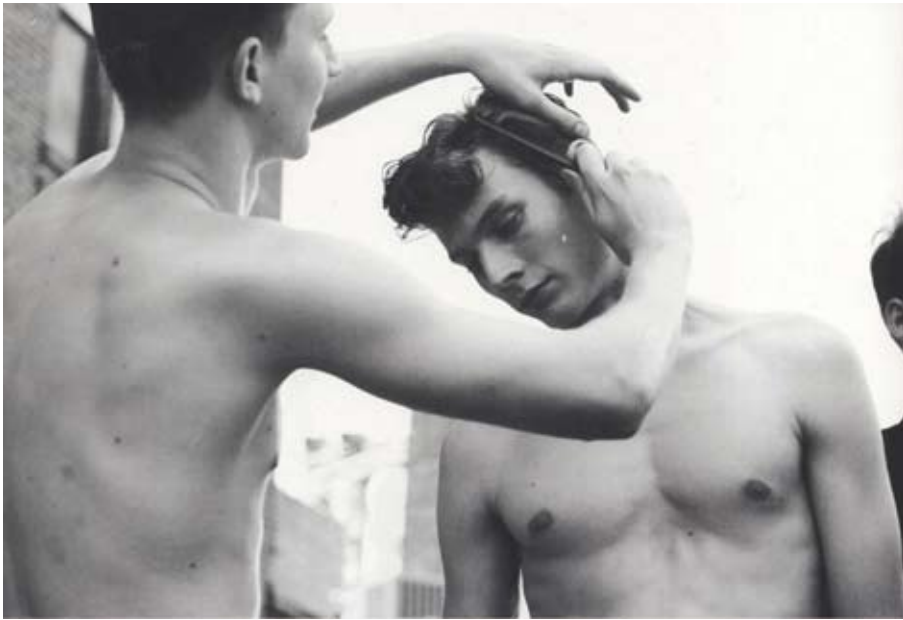
Då det varit viktigt för mig att skapa en stark känsla runt karaktären har mycket av mitt researcharbete handlat om att få en tydlig bild av vem det är jag vill gestalta. Min tanke har inte varit att göra ett porträtt av någon, utan en fiktiv karaktär inspirerad av folk i min omgivning. Till en början hade jag svårt att definiera min karaktär för att jag inte hade distans till de människor jag baserade honom på. En del saker var för personliga och jag pendlade mellan att vilja förlöjliga honom och att försvara honom. När jag tillslut bestämde mig för det sistnämnda blev det lättare att börja arbeta.

Min karaktär delar stil med gamla rockikoner från slutet av sextioalet. Jeansen är smala, skinnjackans omlott har fallit upp och t-shirtens ärmar är upprullade. Hans hållning och hans gester är nonchalanta, leendena är sneda och lite sarkastiska. Han pratar om böcker, skivor och filmer som stärker det han är, eller vill vara. Allt är genomtänkt, ingenting avslöjar honom.

Han är egentligen inte tom, utan har ett sådant överflöd av motsägelser och konflikter att det blir väldigt bekvämt att ha ett givet skal. Jag vill plocka fram det han inte automatiskt väljer att visa, men som jag tycker gör honom mycket mer intressant. För mig växer han när han visar sig sårbar, rörd och känslig.

I början av mitt arbete förde jag mycket diskussioner med en vän i den här gruppen. Jag berättade om mitt arbete och uttryckte min irritation över den identitet som jag tillslut bara upplevde som regisserad. Han tyckte jag var cynisk. Han menade att det alltid är en kombination av yta och insida, inget är det ena eller det andra. Även om man väljer en roll och en identitet är det val man gjort utifrån det man själv tycker om och då är det i stor mån en själv. Han sa att de kanske inte var medvetna om att de spelade ett spel, att de blivit så ett med sin grupp att de inte ifrågasatte om det var på riktigt eller inte. Han sa: "Dom kanske ljuger för att dom inte vet vad sanningen är, är det fortfarande en lögn?" Mycket av det han sa påverkade min bild av honom och av karaktären jag ville gestalta. Jag bestämde mig för att ha en mindre skeptisk ingång vilket gjorde att arbetet inte kändes så tungt att ta sig an.

1.

2.

3.

4.

5.

1. Foto av Willy Vanderperre för Arena Homme Plus, 2009

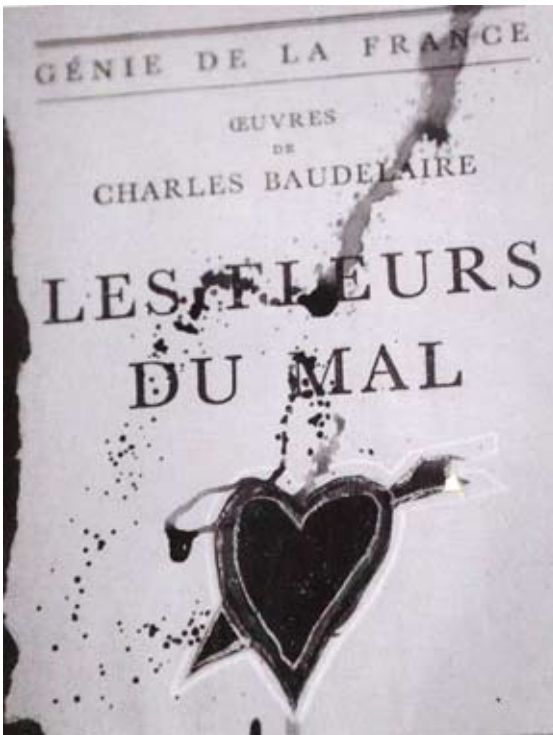
2. Ulf Westergren, 2009

3, 4, 5. Foton ur reportaget "God Save Pete" av Milan Vukmirovic för L'Officiel Hommes Paris, September 2009

Jag började läsa böcker och såg filmer som på olika sätt handlade om identitet. Dans la limite des corps disponibles² är en roman där två historier löper parallellt; den om en pojke från fem år till tonåren och den om en ung man i Paris. Den senare ser på sig själv med en enorm besvikelse, genom barnets, föräldrarnas och omgivningens ögon. Egentligen är det bara genom hans egna ögon. Det handlar inte om hur han faktiskt uppfattas utan om hur han tror att han uppfattas.

Jag blev mycket inspirerad av filmen I'm Not There³, en film om Bob Dylan där man genom att använda olika skådespelare och namn för olika skeden i hans liv, visar på hans olika identiteter. Samtidigt läste jag Dylans memoarer, Chronicles Volume 1⁴ och Bob Dylan and Philosophy: It's Alright, Ma (I'm Only Thinking)⁵. Den senare drar humoristiskt paralleller mellan Bob Dylan och antika filosofer, men tar samtidigt upp svårigheten att leva upp till en roll som man dels tagit men dels fått av andra.

Andra böcker som inspirerat mig är Dorian Grays porträtt⁶, Arthur Rimbauds samlade verk⁷, diktsamlingen Barfotabarn⁸, diktsamlingen De ondas blommor⁹ och fotoboken Rebel Style¹⁰. Under min researchperiod såg jag även filmerna Control¹¹, Nowhere Boy¹² och Mitt hjärtas Förlorade Slag¹³.

Charles Baudelaire's De ondas blommor.

Cate Blanchett som Bob Dylan i filmen I'm Not There

2. Louis, Grégoire, Verticales, 2003
3. Haynes, Todd, 2007
4. Dylan, Bob, Simon & Schuster, Inc. 2004
5. Vernezze, Peter och Porter, Carl, Carus Publishing Company, 2006
6. Wilde, Oscar, Vintage, 2007 (utgiven 1891)
7. Rimbaud, Arthur, översättning Elias Wraak, Malmö Alastor Press, 2003
8. Ferlin, Nils, Albert Bonniers förlag, 1976, (utgiven 1933)
9. Baudelaire, Charles, David R. Godine, 1985 (utgiven 1857)
10. Bruce Boyer, G, Assouline, 2006
11. Corbijn, Anton, 2007
12. Taylor Wood, Sam, 2009
13. Audiard, Jacques 2006

Produktion

Jag bestämde mig tidigt förr att kalla mitt arbete för en kollektion. Det kändes viktigt för mig att kläderna skulle kunna presenteras i ett modesammanhang såväl som i ett konstsammanhang. Jag har genom mina val av färger, material och mönster strävat efter att få en helhet, där plaggen talar med varandra men ändå kan stå för sig själva.

Utifrån mitt researchmaterial hade jag bestämt mig för olika plagg som jag började med att teckna. Jag avbröt dock tecknandet ganska snart när jag insåg att det begränsade mig mer än vad det hjälpte mig. För mig blir en teckning av ett plagg en förlaga som jag känner mig tvungen att följa, det gör att jag inte är öppen för de spontana idéer som materialet kan ge under arbetets gång. Istället ritade jag snabbt upp några silhuetter och mönster och valde att skriva en lista på de plagg jag ville göra. Jag bestämde mig först för fyra plagg som utgångsläge, plagg som känns starka hos min ursprungskaraktär; en skinnjacka, ett par smala jeans, en randig kofta/tröja och en rutig skjorta.

För att få en grund att arbeta utifrån började jag med att färga. Jag bestämde mig för att ha en dämpad färgskala som ligger nära hudens färger. Jag fastnade för Paul Klees målning Traumstadt¹⁴ eller Drömstad, som går i smutsiga pasteller, rosa, turkost, grått och blått. Jag ville komma åt något lite sorgsamt, melankoliskt och mättat, färger som inte tar över men sätter en stämning. Efter att ha gjort åtskilliga färgprover bestämde jag mig dock för att plocka bort flera av färgerna. Jag upplevde att det blev rörigt då jag redan hade bestämt mig för två olika mönster. Jag bestämde mig för svart, vitt och grått och lade sedan till en blekt rosa nyans som är nära huden.

Jag återkom till material som var mjuka, sköra och transparanta. Jag provade sedan att möta den ömtåligheten med olika metalliska detaljer som nitar, knappar och dragkedjor, för att få en sorts kollision. Efter olika försök och samtal med min handledare Martin Bergström kom jag fram till att det inte krävdes så mycket tillägg i metall, då det redan fanns en stark motsägelse i materialen och plaggmodellerna.

Jag har valt att göra tillägg allteftersom, då ett plagg gett en idé till ett annat. Dock har det varit viktigt att hela tiden tänka på alla plagg parallellt, för att undvika att ett plagg på slutet står ensamt kvar och inte passar in i helheten. Jag har också försökt se om ett plagg kan behöva lyftas upp av ett annat; kanske väljer jag bort en detalj på ett par byxor för att sätta den på en jacka istället.

Martin poängterade också vikten av att ett mönster återkommer i olika delar för att få en rytm och ett sammanhang. Jag valde att arbeta med rutan och randen. Ränderna var ett mönster jag återfann mycket i mitt researchmaterial, då främst på bretonska sjömanströjor.

---

¹⁴ Klee Paul, 1921

-
1. Min pappa, 1978
  2. Materialprov på ränder, målade på siden.
  3. Ulf Westergren, 2009
  4. Materialprov på rutor.
  5. Drömstad, Paul Klee, 1921
  6. Materialprov med nitar.

Jag valde att måla ränderna för hand på en tunn sidensatin. Ränderna blev ojämna och flöt ut okontrollerat, men det var en imperfektion som tilltalade mig och förstärkte bräckligheten hos karaktären. Jag gjorde en skjorta och ett par byxor med det randiga mönstret. Min tolkning av den rutiga skjortan blev rutor i en sorts lappteknik, där materialen är olika transparenta och i färgerna svart, vitt, grått och ljusrosa. Det mönstret finns på en skjorta och på ett par shorts.

Det sista jag valde att göra var att sticka en tröja. Jag tvekade lite inför tekniken då jag bara hade i sikte att göra ett plagg i den, vilket skulle skilja sig från de övriga som alla hade en komponent. Jag var också orolig för att tiden inte skulle räcka till. Av den anledningen funderade jag först på att ta bort det helt. En tanke var också att göra något enklare, en halsduk eller en mössa, bara för att få in tekniken. Jag valde tillslut ändå att göra en tröja. För att få in en till stickad del gjorde jag en löstagbar krage som går att använda också med de andra plaggen. Även på tröjan tog jag in randen som mönster för att den skulle fungera ihop med de andra plaggen trots att den skiljer sig i material och teknik.

Jag har under arbetet provat kläderna på flera olika modeller. Jag har hela tiden haft i åtanke att modellen trots klädernas färger, material och transparens måste utstråla självsäkerhet. Jag ville inte att han skulle kännas utsatt eller se naken ut. Jag har mycket respekt för honom och jag har inte haft någon önskan om att förlöjliga honom. Modellen jag tillslut valde att arbeta med var en kille som kunde agera och spela den karaktär jag beskrev för honom.

Då materialen jag valt att arbeta med är tunna och ömtåliga fick jag en del tekniska problem vid tillverkningen. Jackan och byxorna i sidenorganza med grova dragkedjor gick sönder flera gånger under arbetets gång. Jag experimenterade med olika lösningar och i vissa fall ändrades plagget mycket från min ursprungsidé, men aldrig på ett sätt som jag tyckte förstörde uttrycket.

Det största problem jag stötte på var då jag lade den rutiga skjortan i vatten för att få bort fläckar som den fått under tillverkningen. Den fick istället fler fläckar då tyget i de mörkare lapparna färgade av sig på de ljusa. Rent tekniskt gick det inte att bara byta ut en av lapparna då de är sammanfogade med fällsömmar. Jag har istället valt att täcka över med nya lappar där det var möjligt. En del områden var svårare att täcka över och de valde jag tillslut att inte göra någonting med. Ju mer jag såg på dem, ju mer kunde jag förlika mig med dem och tillslut tycka att de inte störde det slutliga intrycket man får av skjortan.

Jag bestämde mig tidigt för att presentera arbetet i fotografi. Den estetik jag valt att utgå ifrån, karaktären och miljön, gör sig bra på foto. Miljön för fotografiet var viktig för att förstärka gestaltningen av karaktären. Fotografen jag arbetade med var insatt i mitt arbete och förstod vad för känsla jag ville förmedla. Platsen vi valde, ett gammalt pappersbruk, är ljus och öppen men smutsig och rå. Det blev en kontrast till klädernas mjuka och blanka material som jag tyckte de krävde. Jag är nöjd med att bilderna har lite eller ingen rekvisita alls. Modellen lyckades med sina gester och miner och genom att interagera med miljön, gestalta karaktären med väldigt lite hjälpmedel.

Foto:Jon Rundlöf

Foto:Jon Rundlöf

Resultat

Resultatet är en herrkollektion med åtta plagg. Varje material och mönster har en komponent, men de går även att kombinera med varandra. Kollektionen presenteras i fotografi.

Under arbetets gång har jag haft mina problemformuleringar i åtanke och jag känner att mitt resultat uppfyller mitt mål.

Reflektion

I början av mitt arbete hamnade jag i någon sorts ingenmansland där jag var rädd att inte vara min ursprungskaraktär trogen. Jag var rädd att man inte skulle se referenserna men lika rädd att det skulle bli kopior av saker som redan finns. Det var en tvekan jag inte kände igen hos mig själv och det stressade mig att jag inte såg någonting som självklart. I efterhand kan jag se fördelarna med att jag tog få beslut så tidigt i arbetet. Trots att det var frustrerande då ger det mig självförtroende nu, när jag ser att jag hittar lösningar allt eftersom. Mycket idéer måste få komma genom materialet och hade varit omöjliga att skissa fram.

Jag hade som ingång i mitt arbete att jag ville försvara karaktären jag arbetade med och inte förlöjliga honom. Ändå har jag i hela arbetet haft kontroll över honom och bara genom att göra kläderna och sätta honom i ett sammanhang jag valt, tog jag kommandot över honom. För mig blev det ett sätt att närma sig gruppen, ett sätt att förstå. Någonstans hade jag också en idé om att jag genom att arbeta med honom skulle kunna avdramatisera honom.

När jag inledde mitt arbete var jag noggrann med att det skulle kunna presenteras dels som en berättelse om en karaktär i ett konstsammanhang, dels som en kollektion kläder i ett modesammanhang. Jag insåg under presentationen av mitt arbete att det i stor mån är sammanhanget som bestämmer vad kläderna är för något. Historieberättande om en karaktär är en arbetsmetod som jag gärna visar för att arbetet ska få en tyngd och ett värde. Men det som kläderna säger utan att min historia presenteras är något annat, och det är inte nödvändigtvis sämre.

Jag har också fått anledning att fundera över definitionen av mode. Jag är medveten om vidden i begreppet mode, hur det placerar sig sammanhang som handlar om ekonomi och industri, men också hur det har en tydlig plats i konstvärlden. Att själv hitta en plats i modet är ett arbete som jag bara påbörjat. Under hösten 2009 pågick utställningen *Dysfashional* på Passage du Désir i Paris, där man bjudit in ett tjugotal konstnärer och modeskapare att presentera "inte sina kläder utan sina universum"¹⁵. Målet med *Dysfashional* sades inte vara att definiera vad mode är, utan att diskutera mode som fenomen. Man talade dels om modet i vardagen, kläderna som kamouflage eller bara för att placera en person i ett socialt sammanhang. Men också hur kläderna manifesterar och provocerar och hur man genom att lägga till ett koncept eller en historia tar plagget från att vara ett objekt till att bli ett ämne. Modeskapare som Martin Margiela,

---

15 Marchetti, Luca, curator om utställningen *Dysfashional* på Passage du Désir.

Hussein Chalayan och Bernhard Willhelm visade installationer och objekt som de kallade för mode trots att kroppen ibland inte var närvarande alls. Det var en utställning med en öppen och tillåtande syn på vad mode är för något, som inspirerade mig mycket och som gav mig en idé om hur jag vill kunna arbeta med kläder. Jag kan tänka mig att arbeta inom många olika fält, där mode med sina olika möjligheter är en del. Mina förebilder arbetar med mode på ett sätt där de lägger sitt modeskapande på flera olika nivåer, där det ibland är omöjligt och ofta oväsentligt att definiera vad det är det är de gör. Att ha det i åtanke när jag arbetat med mitt examensarbete har varit viktigt för att kunna förhålla mig till det jag gör på ett fritt sätt.

Jag har genom arbetet var jag orolig att tiden inte ska räcka till. Jag visste att de tekniker jag valt att arbeta med var långsamma och innan jag kunde uppskatta hur lång tid de skulle ta var jag stressad. Egentligen vet jag att jag inte har några svårigheter med att förhålla mig till tid eller att strukturera mitt arbete, men oron för att något oväntat och okontrollerbart ska hända gör att jag alltid vill ligga ett steg före.

Källor och litteratur

Litteratur:

Louis, Grégoire, *Dans la limite des corps disponibles*, Verticales, 2003
Dylan, Bob, *Chronicles Volume I*, Simon & Schuster, Inc. 2004
Vernezze, Peter & Porter, Carl, *Bob Dylan and Philosophy (It's all right Ma' I'm only thinking)* Carus Publishing Company, 2006
Wilde, Oscar, *The Picture of Dorian Gray*, Vintage, 2007 (utgiven 1891)
Rimbaud, Arthur, *Samlade Verk*, översättning Elias Wraak, Malmö Alastor Press, 2003
Ferlin, Nils, *Barfotabarn*, Albert Bonniers förlag, 1976, (utgiven 1933)
Baudelaire, Charles, *Les fleurs du mal*, David R. Godine, 1985 (utgiven 1857)
Bruce Boyer, G, *Rebel Style*, Assouline, 2006

Film :

Haynes, Todd, *I'm Not There*, 2007
Corbijn, Anton, *Control*, 2007
Taylor Wood, Sam, *Nowhere Boy*, 2009
Audiard, Jacques, *De battre mon coeur s'est arrêté*, 2005

Övrigt:

Vanderperre, Willy, fotoreportage för Arena Homme Plus, 2009
Vukmirovic, Milan, *God Save Pete*, fotoreportage för L'Officiel Hommes Paris, September 2009
Klee, Paul, *Traumstadt*, 1921, Privat samling
Dysfashional, utställning på Passage du Désir, Paris oktober 2009.

Foton på min far och vänner ur mina och min familjs samlingar.

Tack till:
Martin Bergström, handledare

Maria Sjöstrand
Pasi Välimaa
Jenny Beckman
Alexander Gruner

Jon Rundlöf, fotograf
Kacper Adam, modell
Sol Hanna Eriksson, styling

Daniel Nyrén
Helen Urvall
Amanda Urvall Nyrén
Lise-Lotte Lönnerheden

Ulf Westergren
Hanna Ricksten
Emili Nilsson

Susanne Lundmark
TKF 1, 2, 3

Spinspiration
Artform